

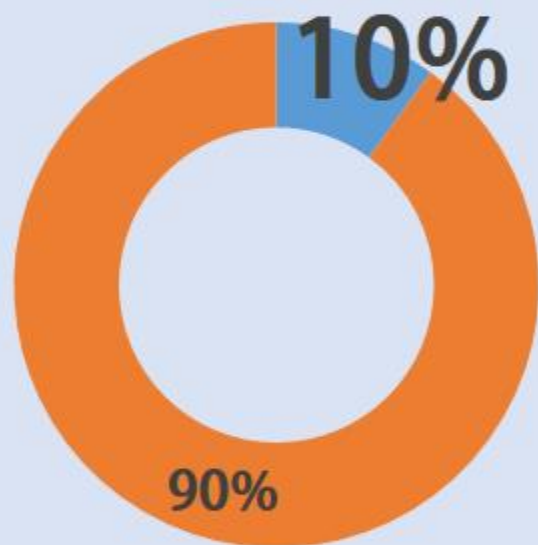
การขับเคลื่อน Health Literacy ในประเทศไทย

น.พ.ชลทิศ อุไรฤกษ์กุล

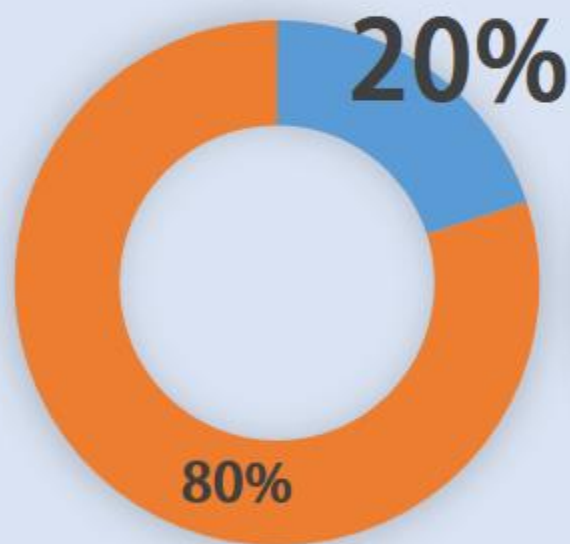
MD.,MPH., MBA.

สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย

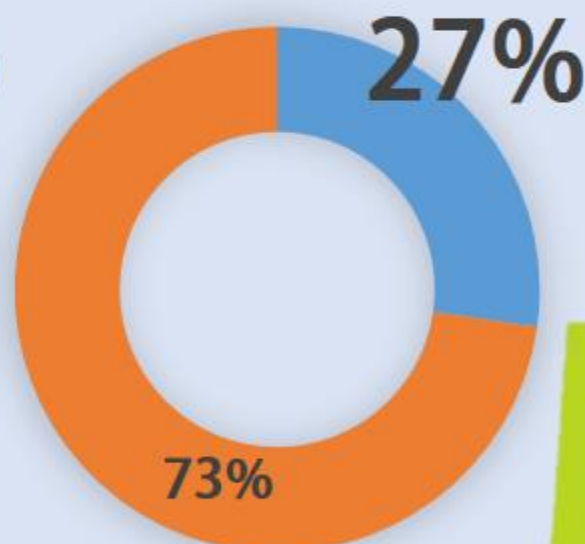
อีกเพียงแค่ 4 ปี ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่ “สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์”

2548

2564

2578

**THE
STANDARD**

← ห้องเอกซเรย์
X-RAY ROOM

แผนกผู้ป่วยนอก
O P D →

4

EENT
จักษุ / หู คอ จมูก

3

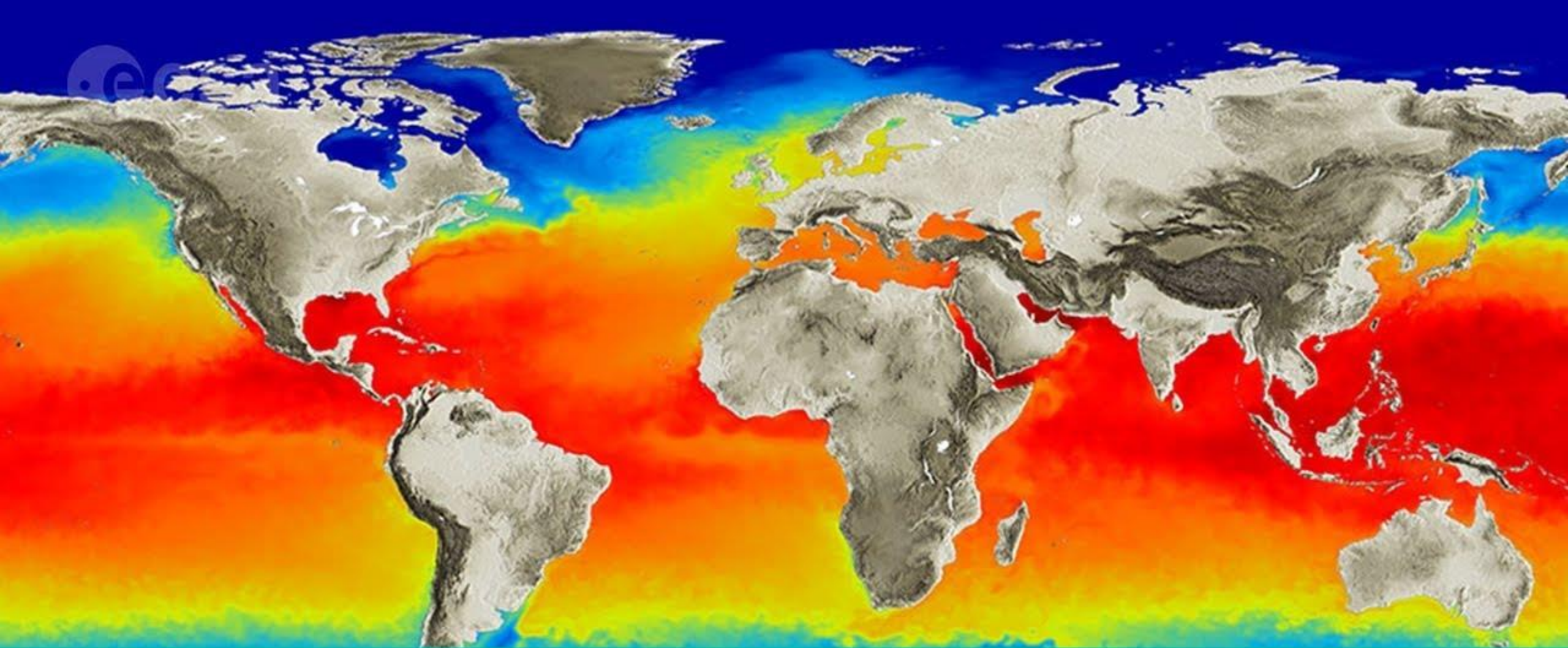

Rapid URBANIZATION

How will we live: In cities of dreams
or urban nightmares?

By Anders Lindgren

Climate change

21st

Century

Literacy

Skills

Civic

Communications

Innovation

Global
Core

Entrepreneurial

Problem-Solving
Accountability

Learning

Cross-Cultural

Critical-Thinking

Flexibility

Leadership

Creativity

Social

Self-Direction

Career

Technology

Responsibility

Initiative

Financial

Life

Adaptability

Media

Information

Health

Awareness

Subjects

Collaboration

Productivity

Economic

Coproduction

**THE
STANDARD**

← ห้องเอกซเรย์ X-RAY ROOM | แผนกผู้ป่วยนอก O P D →

Skills and abilities

**Health
literacy**

Demands and complexity

พรบ.กำหนดแผนและขั้นตอนในการปฏิรูปประเทศ พ.ศ.2560

- รัฐธรรมนูญ 2560 หมวดที่ 16 เรื่องการปฏิรูปประเทศ ทำให้มีการตรา พรบ.กำหนดแผนและขั้นตอนในการปฏิรูปประเทศ พ.ศ.2560
- มีการแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศในด้านต่างๆ โดยคณะที่ 7 คือ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข โดยมีการกำหนดกลไกให้แผนของส่วนราชการและหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับแผนปฏิรูปประเทศในด้านต่างๆ รวมถึงระบบการกำกับติดตาม
- หนึ่งในแผนปฏิรูปด้านสาธารณสุข คือการกำหนดแผน การปฏิรูปความรู้และการสื่อสารด้านสุขภาพ และแผนปฏิรูปต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา

พรบ.การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2560

- มาตรา ๕ ให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันอันจะก่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ตาม **ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งจะต้อไม่น้อยกว่ายี่สิบปี** การประกาศใช้ยุทธศาสตร์ชาติให้ทำเป็นประกาศพระบรมราชโองการ และเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้ และหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยมีหน้าที่ดำเนินการเพื่อให้บรรลุ เป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ
- พรบ.จัดทำยุทธศาสตร์ชาติ 2560 กำหนดให้มีคณะกรรมการ 2 ชุด คือ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ และคณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อร่างแผนยุทธศาสตร์ชาติ **โดยแผนการปฏิรูปประเทศต้องสอดคล้องกับร่างแผนยุทธศาสตร์ชาติ** และเมื่อคณะกรรมการปฏิรูปประเทศได้เขียนแผนปฏิรูปแล้วเสร็จ ต้องเสนอ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเพื่อเห็นชอบ โดยสำนักงานเลขาธิการ และเลขาธิการ ของทั้ง พรบ.จัดทำยุทธศาสตร์ชาติ 2560 และ พรบ.แผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ คือ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และเลขาธิการ คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตามลำดับ

แผนปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข ที่เกี่ยวกับความรอบรู้ด้านสุขภาพ

1. ปฏิรูปยุทธศาสตร์และกลไกในการขับเคลื่อนด้านความรอบรู้และการสื่อสารข้อมูลด้านสุขภาพ
2. ปฏิรูประบบการประเมินผลโดยเน้นผลลัพธ์ที่ประชาชนมีความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเองและมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ในทุกกลุ่มวัย
3. จัดตั้งคณะกรรมการสร้างเสริมความรอบรู้และการสื่อสารสุขภาพแห่งชาติ
4. กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทย ควรร่วมมือกันเพื่อสนับสนุนให้เกิดโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literate School) โรงพยาบาลรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literate Hospital) และชุมชนรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literate Community)

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์ (2561-2565)

1. ประชาชนไทยทุกคนมีทักษะในการเข้าถึงและประมวลข้อมูลสุขภาพเพื่อใช้ ประกอบการตัดสินใจในการดูแลสุขภาพของตนเอง
2. สังคมไทยเป็นสังคมรอบรู้ด้านสุขภาพ (health literate societies) คือสังคมที่ประชาชนทุกคนเข้าถึงเข้าใจข้อมูลสุขภาพและบริการสุขภาพ และประยุกต์ใช้ของประชาชน สามารถตัดสินใจดูแลสุขภาพของตนเองและครอบครัวได้อย่างเหมาะสม
3. ประเทศไทยมีระบบสาธารณสุข การศึกษา สวัสดิการสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้ประชาชนสามารถเข้าถึง เข้าใจ ประเมิน และปรับใช้ข้อมูลและบริการต่างๆ ในสังคม เพื่อตัดสินใจดูแลสุขภาพของตนเองและครอบครัวได้อย่างเหมาะสม

เครื่องชี้วัด

1. ปริมาณข้อมูลสุขภาพที่เป็นเท็จและถูกเผยแพร่มีน้อยลง
2. ประชาชนมีความรอบรู้ด้านสุขภาพมากขึ้น
3. พฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ในประชาชนทุกกลุ่มวัยเพิ่มขึ้น
4. ประชาชนมีอัตราการเจ็บป่วยลดลง

Action plan.1.พัฒนาระบบสื่อสารสุขภาพ

1. มีระบบการ**คุ้มครองด้านการสื่อสาร**โดยมีหน่วยงานกลาง คัดกรองข้อมูลด้านสุขภาพ ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น ถูกต้อง ทันการณ์และมีประสิทธิภาพในการ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม สุขภาพตรวจจับข้อมูลเท็จ ตอบโต้ข้อมูลสุขภาพที่ไม่ถูกต้องอย่างทันท่วงทีต่อการเจ็บป่วย ด้วยโรคที่ป้องกันได้
2. เพิ่ม**ช่องทางสื่อสารมวลชนสาธารณะทางสุขภาพ**และแนวทางเขียนสื่อสุขภาพ

Action Plan 2.พัฒนาระบบ

1. การพัฒนาระบบการสาธารณสุข พัฒนามาตรฐานและการประเมินตามมาตรฐาน ตัวชี้วัด คือ จำนวนองค์กรรอบรู้ด้านสุขภาพ (HLO) ทั้ง Health & Non Health Sectors กระจายทั่วพื้นที่ทั้งประเทศ
2. การพัฒนาระบบการศึกษาที่จะช่วยยกระดับการรู้หนังสือและทักษะสุขภาพนำไปสู่การปรับวิธีการสอนและหลักสูตรด้วยกระบวนการส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพด้วย V-shape ตั้งแต่เด็กปฐมวัยในศูนย์เด็กเล็กและยกระดับปฏิสัมพันธ์(Interactive HL) และคิดวิเคราะห์ (Critical HL) ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา เครื่องชี้วัด คือ จำนวนสถานศึกษาที่เป็น สถานศึกษารอบรู้ด้านสุขภาพ (HLS)
3. พัฒนาระบบวัฒนธรรมและความเชื่อ

Action Plan 3.การวิจัยประเมินผล

1. สำรวจความรอบรู้ด้านสุขภาพของประชาชนไทยทุก 3 ปี 5 ปี 10 ปี
2. การวิจัยการทำงาน ด้วยฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ในการทำงาน (Evidence Based ที่เรียกว่า Implementation science research Practice
3. จัดทำต้นทุน (Unit cost) สำหรับการสนับสนุนด้านการเงินตามชุดสิทธิประโยชน์ที่ปรับจากการให้สุขศึกษาเพื่อปรับพฤติกรรมสุขภาพ เป็นการใช้กระบวนการส่งเสริมความรอบรู้สุขภาพ V-shape ในระบบบริการสุขภาพทุกมิติ
4. Center of Health Literacy excellence รวบรวมงานวิจัยและองค์ความรู้วิชาการ และ Application

Action Plan 4.พัฒนากำลังคนด้านส่งเสริมความรอบรู้

1. พัฒนาชุดสมรรถนะหลักและรูปแบบ หลักสูตร การฝึกอบรมสำหรับบุคลากรสาธารณสุขทุกระดับ
2. พัฒนาหลักสูตรและผลิตนักศึกษาด้านส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพ
3. เพิ่มการทำงานเชิงการขับเคลื่อนมากกว่าการให้บริการและให้ความรู้หรือสอน (on the job training)
4. พัฒนาการวิจัยด้านการส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพโดยร่วมมือกับสถาบันทั้งในและต่างประเทศ

Action Plan 5. พัฒนากลไกการขับเคลื่อนความรอบรู้ด้านสุขภาพ

1. กำหนดให้การปฏิรูปความรอบรู้ของประชาชนเป็นวาระแห่งชาติ (National Agenda)
2. ตั้งคณะกรรมการสร้างเสริมความรอบรู้และสื่อสารสุขภาพแห่งชาติโดยคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี
3. จัดทำข้อเสนอและร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพ
4. สร้างกลไกการเงินและงบประมาณจากแหล่งทุนอื่น เช่น สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือระบบภาษี
5. มีองค์กรกลางมีความเป็นอิสระ มีอาชีพ ที่ทำหน้าที่ประสานความร่วมมือ/บริหารภาคีเครือข่ายแบบ synergic ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาสังคมในและนอกประเทศ

รูปธรรมการขับเคลื่อนความรอบรู้ด้านสุขภาพ 2560 – ปัจจุบัน

(powerpoint ของ นพ.วชิระ เพ็งจันทร์)

- 1.กระทรวงสาธารณสุข (กรมอนามัย กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กรมสุขภาพจิต กรมควบคุมโรค อย.)
- 2.สมาคมส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพไทย (THLA) และคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

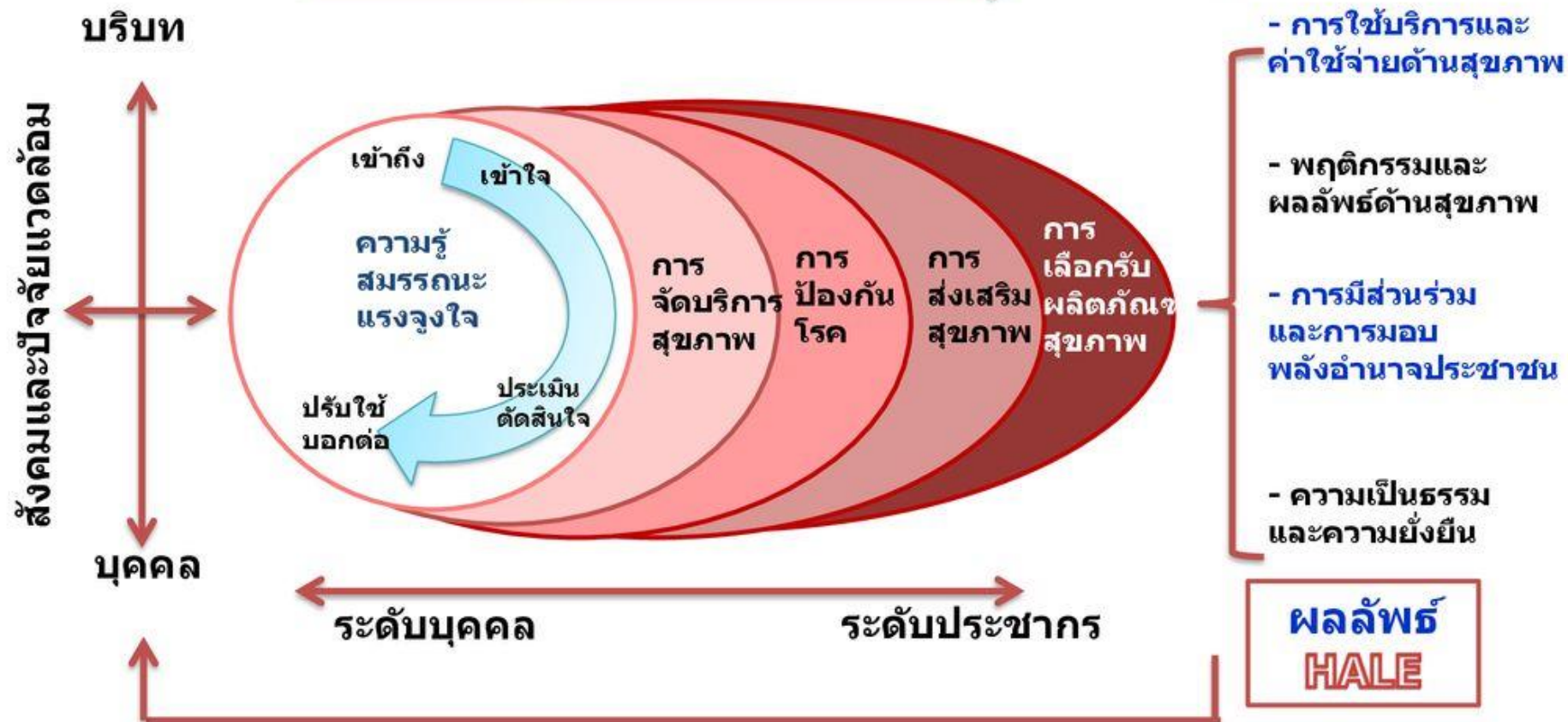
ขยายแนวคิด

CONCEPTUAL MODEL OF HEALTH LITERACY (ประเทศไทย)

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

เส้นทางชีวิต(Life Course Approach)

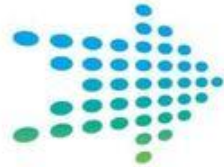
กรอบคิด Health Literacy ของกรมอนามัย

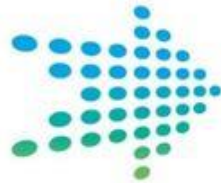
By นพ.วชิระ เพ็งจันทร์
กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
25 ม.ค. 60

Lift Course Approach (LCA)

ประกอบด้วย 4 concept

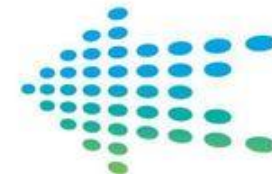
1. Timeline : “today’s experiences and exposures influence tomorrow health”

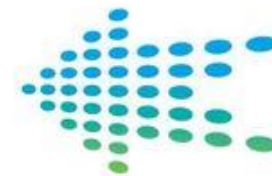
2. Timing * Health Trajectory

เส้นทางหรือถนนชีวิตและสุขภาพมีช่วงที่สำคัญและไวต่อการรับผลกระทบต่อสุขภาพ

3. Environment รวมถึง community environment ทั้ง Biologic ,Physical and social มีผลมากต่อการสร้างเสริมสุขภาพ

4. Equity – ความเหลื่อมล้ำส่งผลต่อสุขภาพ มากกว่าพันธุกรรม และการตัดสินใจส่วนบุคคล

นำร่องทำ Health Literate Organization (HLO)

HLHCO – IOM-USA - 2012

1. Leadership Promote
2. Plans ,Evaluate and Improve
3. Prepare Workforce
4. Include Customer
5. Meet Everyone's Need
6. Ensure Easy Access.
7. Communication Effectively
8. Design easy to use material
9. Target High risk
10. Explain Coverage and Cost

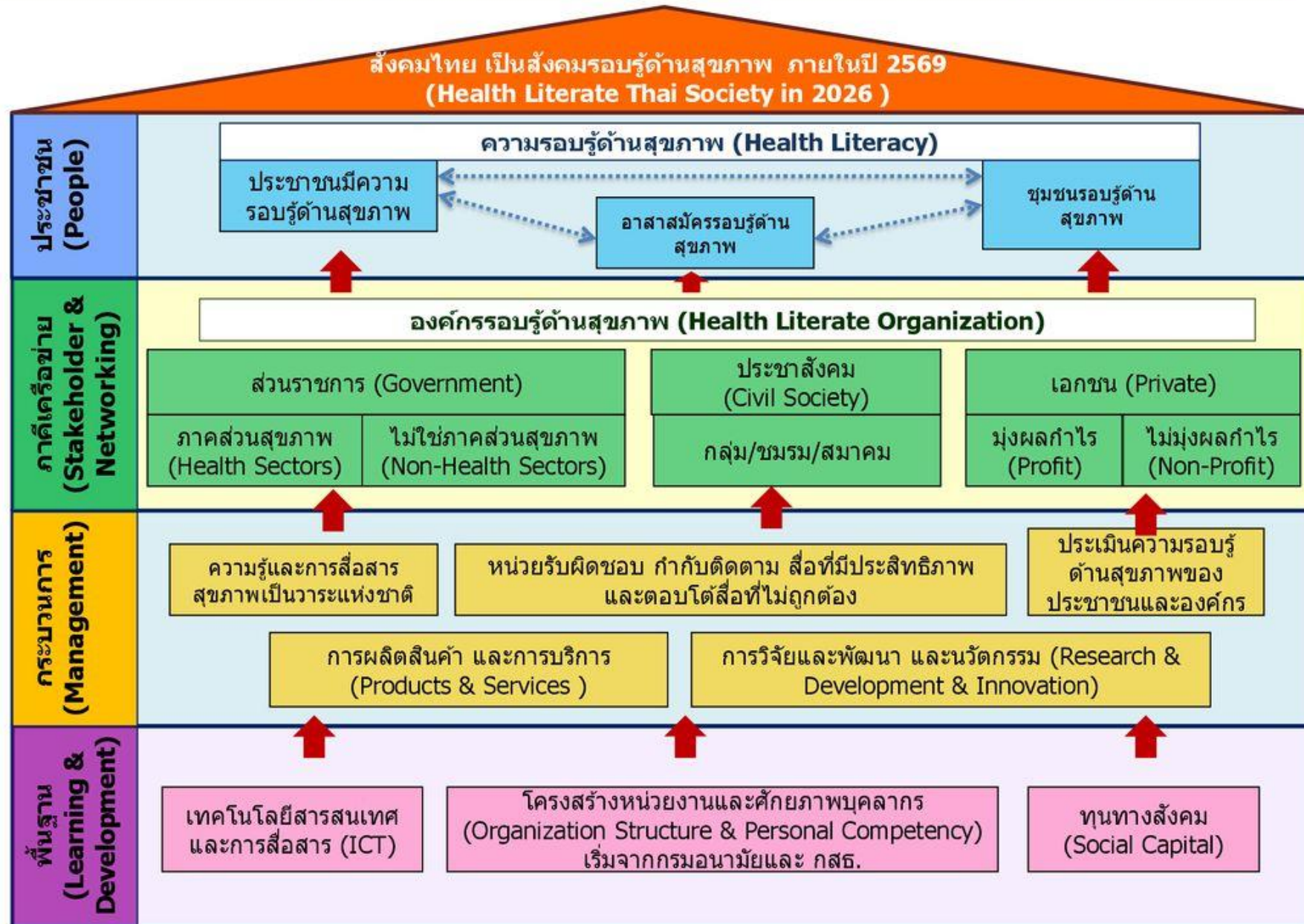
This graphic reflects the views of the authors of the Discussion Paper "Ten Attributes of Health Literate Health Care Organizations" and not necessarily of the authors' organizations or of the IOM. The paper has not been subjected to the review procedures of the IOM and is not a report of the IOM or of the National Research Council.

 INSTITUTE OF MEDICINE
OF THE NATIONAL ACADEMIES
Advancing the nation • Improving health

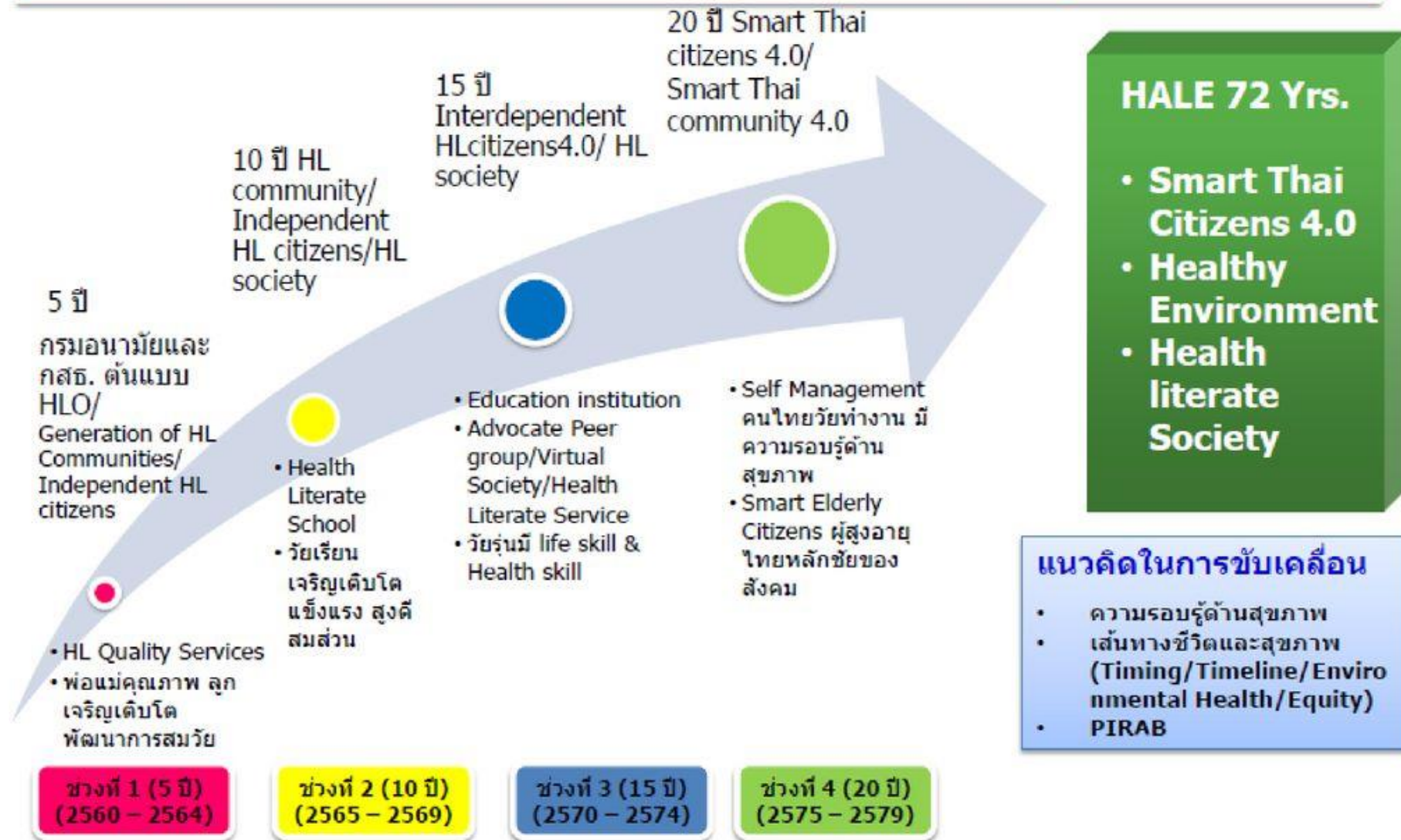
FIGURE 1A Foundations of a Health Literate Organization

HEALTH LITERACY เป็นฐานราก ของระบบสุขภาพ

ROADMAP เป้าประสงค์ 20 ปี ของกรมอนามัยสู่คนไทย 4.0

ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเกิดและเติบโตคุณภาพ พ.ศ.2560 - 2569
พรบ. การป้องกันและแก้ไขการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559
พรบ. การสาธารณสุข

แผนยุทธศาสตร์
1.อนามัยสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่3 พ.ศ.2560-2564
2.การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านสาธารณสุขแห่งชาติ พ.ศ.2560-2569

สมาคมส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพไทย (THLA)

จดทะเบียน 6 กพ.2561 โดยมีพ.วชิระ เพ็งจันทร์ เป็นนายกสมาคม)

วัตถุประสงค์

1. ส่งเสริมให้สังคมไทยเป็นสังคมรอบรู้ด้านสุขภาพ
2. ส่งเสริมการศึกษาวิจัยและเผยแพร่ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร แก่ประชาชนทั่วไป
3. ร่วมมือ ประสานงานเพื่อให้ บริการ คำแนะนำและสนับสนุนหน่วยงานภาครัฐเอกชน
4. ประสานกับองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ
5. นำเสนอปัญหาข้อเสนอแนะ ตลอดจนนโยบายด้านความรู้ด้านสุขภาพ

กิจกรรมสำคัญของสมาคมส่งเสริมความรู้ไทย (THLA)

1. พัฒนา Concept , Model ,ยุทธศาสตร์ , มาตรการ และ Intervention เกี่ยวกับ HL ให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย
2. เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับความรู้ด้านสุขภาพ
3. จัดทำ 66 Key Message (4 กลุ่มวัย 4 มิติ) โดยประธานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการจัดทำ
4. สำรวจ Health Literacy ของประชาชนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป (ปี 61-62)
5. อยู่ระหว่างดำเนินการ พัฒนามาตรฐานของ Health Literate Organization ใน 4 Setting (Healthcare ,School,Workplace,Community)

สวัสดีค่ะ

สวัสดีครับ

The End